

- אותה, כיון שהודתה, ותישרף מנחתה. (1)
 ב. ושבאו לה עדים שהיא טמאה, שאין משקין אותה, ומנחתה נשרפת. (2)
 ג. והאומרת איני שותה קודם שנמחקה מגילה, (3) שאין משקין אותה ומנחתה נשרפת. (4)

שנטמאו משקדשו בכלי, ותשרף, שהרי קדשה קדושת הגוף, ואינה יוצאת עוד לחולין על ידי פדיון.

ואלו סוטות שמנחותיהן נשרפות: (6)

כג-א א. האומרת טמאה אני לך. שאין משקים

ד. ב"קהלות יעקב" [זבחים ו], כתב: שדין "מנחת חוטא" דינה כחטאת, שאם מתו בעליה הרי היא מתה מהלכה למשה מסיני, וב"מנחת חוטא" — תישרף [ודלא כה"מנחת חינוך" מצוה קכה שכתב לא כן]; וכתב לדמות זה למנחת סוטה שמתו הבעל או האשה שתישרף; ונראה מדבריו שאותן מנחות נשרפות משום "חטאת שמתו בעליה", וסובר, שלענין זה נחשבים הן הבעל והן האשה כ"בעלים".

ה. ויש מי שביאר את ה"מנחת חינוך", שכשמת הבעל או האשה הרי לא עדיפי מהמנחות שבמשנתנו שהן נשרפות, [ראה "קרן אורה" שהובא באות ב], ובמשנתנו אין הטעם "חטאת שמתו בעליה", אלא כביאור המאירי שבאות א, והוא הדין התם; ואף שלשון הברייתא הוא: "הרי היא ככל המנחות ותישרף", הרי פירש רש"י שם: "ככל המנחות שאירע בהן פסול".

וראה מה שהביאו התוספות כאן בשם הירושלמי.

2. בכבא זו של המשנה, האריכה הגמרא לעיל ו ב.

3. על פי המשנה לעיל כ א, שלא נזכר שם שמנחתה נשרפת אלא קודם שנמחקה מגילה, אבל לאחר שנמחקה מגילה הרי מערערין אותה, ומנחתה נקרבת ולא נשרפת.

4. ראה מה שנתבאר בהערה על הכבא הבאה של המשנה.

6. א. המנחות נשרפות רק אם קרו הדברים הבאים אחר שקדשו בכלי שרת; ואם קרו הדברים הבאים אחר שקרב הקומץ, ראה ברייתא לעיל ו ב ובתוספות שם ד"ה קרב.

ב. בטעם שחילקה המשנה מנחות אלו ממנחה שנטמאת, יש מי שפירש על פי מה שכתב ב"דבר שאלו" [ראה הערה קודמת], דמנחת האומרת טמאה אני, ושהוא או היא אין רוצים בהשקאה, ושבעלה בא עליה בדרך, טעונות "עיבור צורה"; ולכן חילקתם המשנה ממנחה שנטמאת, שהיא הרי נשרפת מיד כיון ש"פסולה בגופה".

וראה עוד בהערה לקמן כג א בטעם שאמר התנא "וכל הנשואות לכהנים מנחותיהן נשרפות", ולא אמר "וכל הנשואות לכהנים", שהרי התנא מונה והולך את הסוטות שמנחותיהן נשרפות.

1. א. וכמבואר גם במשנה לעיל כ א לפי פירוש רש"י שם.

ב. כתב המאירי: "ואלו שמנחותיהן נשרפות, רצה לומר מפני שאין ראויות ליקרב ולא ליפדות ולצאת לחולין וכו', ולמנחת נדבה אינה ראויה, שאין מנחת נדבה באה שעורים".

ג. לעיל בברייתא שהובאה לעיל ו ב מבואר: שאם מתו הבעל או האשה מנחתה נשרפת, ובתוספות כאן תמהו: למה לא נזכרו כאן מנחות אלו?! וב"קרן אורה" יישב: שהם בכלל אומרת "איני שותה", או שאומר בעלה "איני משקה", כיון שמתו.

שנודע לאחר שקדשה המנחה בכלי, שבעלה בא עליה בדרך לעזרה, ואם כן "אינו מנוקה מעוון", ואינו יכול להשקות את אשתו. (7)

ד. **ושבעלה אינו רוצה להשקותה**, שחזר בו מלהשקותה לאחר שקדשה המנחה בכלי. (5)
ה. **ושבעלה בא עליה בדרך**, (6) כלומר:

הגמרא], ואם כן למה תישרף, [ומשנתנו עוסקת ב"מחמת רתיתא", שאם "מחמת בריותא" אין זה "איני שותה", אלא "טמאה אני"; ועוד, שלעיל במשנה כ א חילקה המשנה בין "איני שותה" קודם שנמחקה מגילה לאחריה, שלאחריה מערערין אותה, וזה בהכרח "מחמת רתיתא", כי "מחמת בריותא" אין מערערין אותה, ומכל מקום שנינו שם שקודם מחיקה מנחתה מתפזרת על בית הדשן, דהיינו שריפה].

וראה ב"מנחה חריבה" שם, מה שהביא וכתב ליישב; וראה ב"הערות" לעיל כ א ד"ה כיון.

6. כעין זה במשנה לעיל ו א, וכתב שם המאירי: "בא עליה בדרך כשהיה מוליכה לבית דין הגדול, והוא הדין במקום אחר וכו', אלא שדיבר בהווה".

7. א. כדלקמן כח א: "ונקה האיש מעוון והאשה ההיא תשא את עוונה", בזמן שהאיש מנוקה מעוון [שלא בא עליה משנאסרה עליו האשה, רש"י] המים בודקין את אשתו, אין האיש מנוקה מעוון אין המים בודקין את אשתו.

ב. תמהו התוספות [נדפס כב ב]: הרי בא עליה בדרך, וזה הוא קודם הקידוש [שהוא נעשה סמוך להקרבה, ראה משנה לעיל יד א, ויט א], ואם כן לא חל הקידוש, וכמו שמבואר לעיל ו ב, שאם היו לה עדים במדינת הים, אין קידוש הכלי חל כיון שאינה ראויה לבדיקה, ראה שם, ואם כן למה נשרפת?! וראה מה שיישבו; [וראה רש"י שם היטב, שאין קידוש הכלי חל, משום שכלי שרת אינו מקדש את שאינו ראוי לו, וכן משום שזה הוא "הקדש טעות", ולפי זה, אם קידשה הכהן בכלי שרת — כשיטת התוספות

5. א. בפשוטו, הטעם שאם אמר הבעל "איני משקה" איו משקין אותה, הוא משום שדין השקאת סוטה הוא מזכויותיו של הבעל, וכמאמר הכתוב "והביא האיש את אשתו אל הכהן", ולכן כשאומר "איני משקה" אין משקין אותה, ומנחתה נשרפת.

ואולם ב"הערות" לעיל כ א ד"ה וכיון, כתב הכותב, שמדברי המאירי כאן משמע, שהטעם הוא משום שאם אינו רוצה להשקותה, ודאי שהוא משום שאינו מנוקה מעוון שאין המים בודקים את אשתו, ולכן אין משקין אותה, ולא נתבאר שם היכן נמצא דבר זה במאירי.

ב. כתבו התוספות ביבמות שם ד"ה אילימא: ותימא לרבינו יצחק דמנא לן כשאומר "איני רוצה" להשקותה, דשוב אינו יכול להשקותה?! ואמר רבינו יצחק: שיש להוכיח קצת, דכי אמר "איני משקה" קתני במתניתין בסוטה כג א בהדי הנהו דמנחותיהן נשרפות, שאין ראיות עוד לשתות; [וראה מה שכתב על דבריהם ב"אבני מלואים" סימן יא סק"א].

והקשה רבינו עקיבא איגר [הובא בליקוטים החדשים שם]: אם כן, מה מסתפקת הגמרא לעיל כ א באומרת "איני שותה" מחמת בריותא [שזה הוי כמו אומרת "טמאה אני" לדעת רבי עקיבא שם], וחזרה בה ורצתה לשתות, אם יכולה לחזור בה מהודאתה שנטמאה, או שמא איגלאי מילתא שלא נתכוונה לומר "טמאה אני"; והקשה: אם תמצי לומר שיכולה היא לחזור בה, למה מנחתה נשרפת, וכסברת התוספות!?

וב"מנחה חריבה" כאן הביא קושיא זו בשם ה"ק"ן אורה" בסגנון פשוט יותר, שהרי מחמת רתיתא יכולה בודאי לחזור בה [וכדמוכח מספק

מנחתה נאכלת ואין דין מנחתה כדין מנחת כהן שהיא עולה כליל, על המזבח כמו שנאמר: "וכל מנחת כהן כליל תהיה לא תאכל".

מה בין כהן לכהנת [בת כהן; וטעם כולם מתבאר בגמרא]? —

א. מנחת כהנת [בת כהן שאינה נשואה]⁽¹²⁾ נאכלת — ואילו מנחת כהן אינה נאכלת, אלא עולה כליל על המזבח.

ו. וכל הנשים הנשואות לכהנים הרי מנחותיהן — כלומר שיירי מנחותיהן, בין שהיו מנחות סוטה ובין שהיו מנחות נדבה⁽⁸⁾ — נשרפות, ואף על פי שקרב הקומץ כהלכתו, ולא היה במנחה שום פסול, הרי השיריים נשרפים בבית הדשן.⁽⁹⁾

ז. בת ישראל שנשאת לכהן, מנחתה נשרפת.⁽¹⁰⁾

ו. וכהנת [בת כהן] שנשאת לישראל,⁽¹¹⁾

לומר אלא: "וכל הנשואות לכהנים"; אך לפי שיטה זו ניחא, משום שעד כאן דיבר התנא מן הסוטות שמנחותיהן נשרפות, וכאן קאי גם על מנחת נדבה; מלבד שיש לומר שחילק אותן התנא משום ששייריהן בלבד נשרפות, ולא כל המנחה.

9. ראה מה שיתבאר בהערות בסוף עמוד זה על דברי רש"י, שכתב שהן נשרפין בבית הדשן.

10. כתב ב"עין משפט" [שב"לקוטי הלכות]: לפיכך שנה התנא דין זה שוב, כי הבבא הקודמת עיקרה במנחת סוטה, והייתי אומר שרק מנחת סוטה נשרפת משום ששייך לבעל, שנאמר: "והביא את קרבנה עליה", אבל בבא זו איירי בסתם מנחה שמביאה האשה, וולהשמיענו ש"מה שקנתה אשה קנתה בעלה", ויש לה גם דין "מנחת כהן".

11. הוא הדין אם לא נישאת לישראל, שמנחתה נאכלת, וכמבואר בהמשך המשנה; אלא שהתנא מחלק בין הנשואות, שהנישאת לכהן מנחתה נשרפת, וכשנישאת לישראל מנחתה נאכלת.

12. על פי רש"י בעמוד ב ד"ה מאי טעמא, וראה ברמב"ם וראב"ד מעשה הקרבנות יב י.

יט א — יש לדון שלא יחול ההקדש, משום שלא ידע שבעלה בא עליה].

ג. וב"קין אורה" ד"ה ושבעלה, הביא בשם הירושלמי [פרק ג הלכה ג], שמשנתנו עוסקת באופן שנתקדשה כבר בכלי בעודה בדרך [לשון ה"קין אורה: "דהמנחה נתקדשה כבר בדרך", אינו מדוקדק, שהרי נפסלת ב"יוצא", והכוונה היא, שהמנחה נתקדשה בעזרה, בעוד שהיו בדרך]; והוסיף: בהכרח הוא כן, שהרי לאחר מכן לא קדשו כלל, שהבעל הוא מביא המנחה, וכיון שידע בביאתו, וזה הקדש טעות הוא, יותר מאילו יש לה עדים"; [ונראה מדבריו, שאם קידשה הבעל בביתו קדושת פה, ובא עליה בדרך, והכהן קידשה בעזרה בכלי, אין קדושת הכלי חלה משום שהבעל יודע שאינה מנחה כלל; שאם לא כן אין הכרח].

ד. והרמב"ם השמיט בבא זו, וראה ב"ספר המפתח".

8. כן היא שיטת רש"י, הרמב"ם [מעשה הקרבנות יב יב] והמאירי; וראה מה שיתבאר בזה בהערות בגמרא.

ולפי שיטה זו ניחא לשון התנא שאמר: "וכל הנשואות לכהנים מנחותיהן נשרפות", ובפשוטו מיותר הוא, שהרי התנא מונה והולך את כל הסוטות שמנחותיהן נשרפות, ולא היה לו

מה בין איש לאשה, ואפילו ישראלים? —

א. האיש כשהוא צרוע הרי הוא פורע ופורם, וכמו שנאמר [ויקרא יג מה]: "והצרוע אשר בו הנגע, בגדיו יהיו פרומים [קרועים] וראשו יהיה פרוע [מגודל שער]" — ואין האשה המצורעת פורעת ופורמת.

ב. האיש מדיר את בנו הקטן בנזיר (15) — ואין האשה מדרת את בנה בנזיר.

ב. כהנת שנבעלה לפסול לה, הרי היא מתחללת מן התרומה [שהיא מותרת בה בהיותה בבית אביה הכהן], ומלהינשא לכהן — ואילו כהן אם נשא מן הפסולות לכהונה אין הוא מתחלל. (13)

ג. כהנת מטמאה למתים — ואין כהן מטמא למתים.

ד. כהן אוכל בקדשי קדשים — ואין כהנת אוכלת בקדשי קדשים. (14)

לפצוע דכא נעשית חללה, והקשו עליו [ראה רשב"א שם]: הרי אין היא חללה, כיון שאין זה איסורי כהונה; וראה בהערות ל"חברותא" שם, שכעין זה מצינו ברש"י בעוד מקומות.

ולשון המשנה מסייע לרש"י, שהרי המשנה מדברת על "כהנת" והיינו "בת כהן", ומשמע שאנו דנים לפסול אותה מדין היותה "כהנת", וזה שייך רק בתרומה, כי היתר נישואיה לכהן אינו תלוי בשם "כהנת", כי אין הכהן חייב לישא כהנת; [וכבר הרגיש הרמב"ם בפירוש המשניות בקושי שבלשון המשנה: "כהנת", ראה דבריו שנדפסו במאירי, ובמה שכתב שם המגיה בהערה 123]; ועוד, שהמשנה הרי מחלקת בין האשה לאיש, והאיש אף אם היה מתחלל, לא היה בזה נפקא מינה אלא לענין תרומה, [כמו חלל הנולד מביאה פסולה], שהרי "לא הוזהרו כשרות לינשא לפסולים".

ואולם צריך ביאור: למה כתב רש"י גבי כהן, שאינו מתחלל אם בא על גרושה וחללה או זונה, שהן נשים הפסולות לכהונה, ולא פירש שנשא שאר נשים האסורות לו, וכמו באשה?!

14. כתבו האחרונים בטעם הדבר שהקדים בכבא זו את הכהן לכהנת, משום שרצה להקדים את החיוב לשלילה.

15. א. כתב רש"י: "האיש מדיר את בנו קטן

13. נתבאר על פי לשון רש"י, שכתב: "כהנת מתחללת מן התרומה ומן הכהונה, אם נבעלה לפסול; וכהן אין מתחלל אם נשא גרושה וזונה וחללה"; והדינים כך הם:

א. "חללה" האמורה בתורה [ויקרא כא ז, "אשה זונה וחלה לא יקחו"], היא האשה שנבעלה לכהן שהיה אסור בה מדין כהונתו, כגון גרושה שנבעלה לכהן, [או אשה שנולדה מביאה זון].

ב. לא מצינו בתורה שהחללה — על ידי ביאת פסול — אסורה בתרומה, [מלבד חללה בת כהן שאינה נקראת "זרעו של אהרן"], אלא דכתיב: "ובת כהן כי תהיה לאיש זר [למי שהוא זר אצלה] היא בתרומת הקדשים לא תאכל", ומכאן למדו חז"ל [יבמות סח א], שכל הנבעלת למי שהוא זר ופסול אצלה ואפילו שלא מפסולי כהונה כגון למזזר, הרי היא נפסלת מלאכול בתרומה. ואם כן לכאורה לשון רש"י — שכתב: נבעלה לפסול, דמשמע כל פסול לה, וגם מה שכתב שהיא פסולה מן התרומה — צריך ביאור?! [ואין לומר ש"מתחללת" היינו "נפסלת", שהרי הגמרא לומדת שהבעל אינו מתחלל מן הפסוק "ולא יחלל זרעו": זרעו מתחלל והוא אינו מתחלל, הרי שמשנתנו עוסקת בדין "חללות"].

וכעין זה כתב רש"י ביבמות ע א, שהנבעלת

”וכי יהיה באיש חטא משפט מות והומת, ותלית אותו על עץ” — ואין האשה נתלית.

ת. האיש נמכר לעבד בנניבתו כשאין לו מה לשלם, ואין האשה נמכרת בנניבתה.

גמרא:

תנו רבנן:

כל הנשואות לכהונה מנחותיהן נשרפות — כיצד?

כהנת לוויה וישראלית שנשאת לכהן: אין מנחתה נאכלת כשאר מנחת ישראל — מפני שיש לו חלק בה, שהוא מקריבה משלו, (20) והוא הרי כהן, שמנחתו עולה כליל.

ג. האיש מגלח (16) על נזירות אביו, שאם הפריש אביו המת מעות לקרבנות נזירותו, הרי בנו הנזיר משתמש בהם לקרבנות נזירותו שלו, (17) ואין האשה מגלחת על נזירות אביה.

ד. האיש מקדש את בתו, מקבל קדושי בתו קטנה שלא מדעתה, (18) ואין האשה מקדשת את בתה.

ה. האיש מוכר את בתו הקטנה לאמה עבדיה, ואין האשה מוכרת את בתה.

ו. האיש נסקל כשהוא ערום, ואין האשה נסקלת ערומה.

ז. האיש נתלה לאחר שהומת בידי בית דין, (19) וכמו שאמרה תורה [דברים כא כב]:

ואיזה לעולה ואיזהל שלמים שמביא הנזיר] על נזירותו ומת וכו”, הרי מפורש שדין זה אינו אמור אלא במעות סתומים; [ו”קרבנות סתומים” אין שייך כלל], וכן מבואר מדברי הראשונים שם, ולשון רש”י כאן צריך תלמוד.

18. על פי לשון רש”י כאן; ובמשנה בקדושין מא א: “האיש מקדש את בתו כשהיא נערה [ואפילו שלא מדעתה] בו ובשלוהו”, וכתב רש”י שם: “וכל שכן כשהיא קטנה אם קיבל קדושין מקודשת, והאי דנקט נערה, אורח ארעא אשמועינן, דקטנה לכתחילה, לא”; ומכל מקום את הבוגרת אינו יכול לקדש.

19. נחלקו תנאים בסנהדרין מה ב: “כל הנסקלין נתלין, דברי רבי אליעזר; וחכמים אומרים: אינו נתלה אלא המגדף [מברך את השם], והעובד עבודה זרה”.

20. כלומר: לא מיבעיא במנחת סוטה, שהוא

בנזיר, וחלה הנזירות עליו אפילו לכשיגדל”; ולפי מה שנתבארה הסוגיא בנזיר ל א ב”חברותא”, [על פי הרא”ש ועל פי התוספות], מבואר שם, שלכשיגדל הבן פקעה הנזירות שהזירו האב; וראה ב”תוספות יום טוב”, וברש”ש.

ב. חילוק נוסף יש בין איש לאשה לענין זה, שהאב מדיר את בנו ולא את בתו, כמבואר בגמרא נזיר כט א.

16. כל מעשי הנזיר ביום מלאת ימי נזרו, כולל הקרבנות שהוא מביא, נקראים: “תגלחת טהרה”, על שם התגלחת שהוא עושה ביום זה; וכן מה שהוא עושה בסוף ימי טומאתו אם הוא נטמא, נקראים “תגלחת טומאה”.

17. לשון המשנה בנזיר ל א: “האיש מגלח על נזירות אביו, ואין האשה מגלחת על נזירות אביה; כיצד: מי שהיה אביו נזיר והפריש מעות סתומים [מעות שלא נתפרשו איזה חלק לחטאת

ובא הכתוב ללמד, שכל קרבן שכבר נתן ממנו את משפטו⁽²²⁾ אשה לה' [כגון אימורים בקרבן, וקומץ במנחה], הרי מה שנותר מן הקרבן, לא תקטיר אותו לה' –

והיות ויתכן שיש לנו לילך אחר החלק של האשה, ונמצא שהיתה הקטרת הקומץ כהלכתה, הרי איקרי כאן [קורא אני על השירים] של המנחה שנקטר ממנה קומץ: "כל שהוא ממנו לאישים, הרי הוא בכל תקטירו", ואי אפשר להקטירם!?

אמר פירש רבי יהודה בריה דרבי שמעון בן פזי: דמפיק להו [מעלה הוא] את השירים על המזבח לשום עצים.

כלומר, הוא מתנה ואומר כך: ⁽²³⁾

והיא גם אינה עולה כליל כמנחת כהן, מפני שיש לה חלק בה, שהרי לכפרתה באה המנחה, והיא הרי דינה כישראלית.

אלא – הקומץ קרב בעצמו, והשירים קריבין בעצמן, לאחר שקרב הקומץ. ⁽²¹⁾

ומקשינן: והרי אמרה תורה [ויקרא ב' י"א] "כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה לה". והיה לו לומר "לא תקטירו אשה לה".

ולכך הוסיפה התורה ואמרה "ממנו", כדי לדרוש את סוף המקרא לחידוש בפני עצמו:

לא תקטירו ממנו – כל קרבן שכבר עלה "ממנו" לה', לא תקטירו עוד ממנו!

סוטה איכא למימר שיש לבעל קצת חלק בגוף המנחה, דלברר עוון שניהם אתי, וב"מנחה חריבה" ד"ה שם בא"ד, כתב משום דלברר בין שניהם אתי, והמנחה צריך הוא כמו היא; וראה עוד שם בביאור החילוק, שלענין תנופה היא בלבד נחשבת הבעלים, ראה לעיל י"ט א.

21. כן כתב רש"י, ולא ביאר טעמו.

22. לשון רש"י ביומא מז ב: "כל שממנו לאישים, מאחר שנתת לאש כל משפטו, הרי השירים בכל תקטירו". ומשמע שאין האיסור אלא לאחר הקטרת הקומץ, וכן משמע קצת ברש"י כאן.

23. כתבו התוספות, שכמדומה לא דייק כאן רש"י בלשונו, כי אין שייך כאן התנאה, כי "הא ודאי כאילו מעורבין שירים", כלומר: יש לשירים הן דין שירים והן דין מנחת כליל.

מביא את הקרבן, וכמו שאמרה תורה: "והביא את קרבנו עליה", אלא אף במנחת נדבה, משום ש"מה שקנתה אשה קנתה בעלה", תוספות בביאור דברי רש"י, וב"קרבן אורה" [ד"ה והתוס'] כתב, שבמנחת נדבה אין מנחתה נאכלת מדרבנן, וראה על זה ב"מנחה חריבה" ד"ה שם בתוס'.

וב"קרבן אורה" [ד"ה כל] הרבה לתמוה:

א. אם כן במקום שהיא מביאה משלה, וכגון שנתנו לה על מנת שאין לבעליך רשות בה, תהא מנחתה נאכלת לרש"י; והאיך שנינו סתם "כל הנשואות לכהנים מנחותיהם נשרפות"?!?

ב. וכי אם כהן נותן לישראל מנחת נדבה, יחשב כאילו יש לכהן חלק, ולא תיאכל!?

ג. אם כן עבד כהן שהתנדב מנחה, גם כן נימא דהדין הוא להישרף?! שהרי קנין הרב בעבד גדול הוא יותר מקנין הבעל באשה [ד"ה ומדברין]?! וראה מה שכתב על דברי ה"קרבן אורה" ב"הערות".

ובביאור החילוק שבין מנחת סוטה למנחת נדבה, ביאר ב"קרבן אורה" [ד"ה כל]: שבמנחת

דתניא:

נאמר בפרשת ויקרא, שיש שלשה ענינים בהם מתחייב החוטא קרבן "עולה ויורד", דהיינו, לפי היכולת של החוטא:

האחד, מי שהושבע שבועת העדות [לבוא ולהעיד לטובת חברו, וכפר בשקר, ואמר שאינו יודע לו עדות].

השני, מי שנשבע שבועת ביטוי, ושיקר בה, או לא עמד בשבועתו.

והשלישי, מי שעבר על טומאת מקדש וקדשיו [ויקרא ה יא].

וכך נאמר שם: "ואם לא תשיג ידו לשתי תורים או לשני בני יונה, והביא את קרבנו אשר חטא, עשירית האיפה סולת לחטאת" [וזה היא מנחת חוטא הבאה ב"דלי דלות"]; ושם פסוק יג: "וכפר עליו הכהן על חטאתו אשר חטא מאחת מאלה, ונסלח לו, והיתה לכהן כמנחה".

ולדעת חכמים, בא הכתוב "והיתה לכהן כמנחה", להקיש מנחת חובתו של כהן [מנחת חוטא] למנחת נדבתו – מה מנחת נדבתו אינה נקמצת ואינה נאכלת, אלא עולה כולה כליל, אף מנחת חובתו, כולה כליל לה'.

רבי שמעון אומר: וכי נאמר "והיתה לכהן כמנחתו", עד שאתה מקיש את מנחת חובתו למנחת נדבתו שלו, והלוא לא נאמר אלא "והיתה לכהן כמנחה"?!?

אם ראויים השיריים להקטירם [כי לא היתה ראויה המנחה להיקמץ, כדין "מנחת כהן"], הריני מקטיר את השיריים לשם הקטרה.

[שהרי הקמיצה שנעשתה לא מעלה ולא מורידה].

אבל, אם ראויה היתה המנחה להיקמץ, ואלו שיריה, הריני מעלה שיריים אלו על המזבח, ושורף אותם שם כשאר עצי המערכה ולא כהקטרת קרבן –

וכרבי אליעזר, הסובר שמותר להעלות את "כל שניתן ממנו אשה לה", לשום "עצים":

דתניא: רבי אליעזר אומר: הואיל ואמר הכתוב "כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה לה". קרבן ראשית תקריבו אותם לה', ואל המזבח לא יעלו לריח ניחוח", הרי שעולה מאמר הכתוב "לריח ניחוח" גם על "לא תקטירו ממנו אשה לה", ללמד: רק "לריח ניחוח" **אי אתה מעלה את כל שניתן ממנו לאישים, אבל אתה מעליהו לשום עצים.** (24)

ומקשינן: **הניחא לרבי אליעזר, דאית ליה האי סברא** שמותר להעלותם על המזבח לשום עצים.

אלא לרבנן, דלית להו להאי סברא, ואוסרים הם להעלות את השיריים לשום עצים, **מאי איכא למימר?** מה יעשה בשיריים, והרי אינו יכול להקטירם ולא להעלותם לשם עצים!?

ומשנינן: **דעבדי להו** [יעשה בשיריים] כפי שאמר **רבי אליעזר ברבי שמעון** לעשות בשיריים של מנחת חוטא של כהן!

24. אבל לדעת רבי שמעון החולק על דין "כל שממנו לאישים" [כמבואר ברש"י ד"ה כר"א]

ולפיכך אמר הכתוב "כליל תהיה", וחזר ואמר "לא תאכל", כדי ללמד: נדבתו של כהן "כליל תהיה" על המזבח, ואילו מנחת חובתו "לא תאכל"!

הא כיצד? – הרי היא נקמצת, והקומץ קרב בעצמו, והשיריים מתפורין לאיבוד על בית הדרשן, ואינם נאכלים.⁽²⁵⁾

ואף כאן, במנחת הנשואה לכהן, כך הוא כג-ב עושה; ומשום דאפילו לרבנן, דפליגי עליה דרבי אלעזר ברבי שמעון במנחת חוטא, ואומרים שהיא עולה כליל, כל זה אינו אלא במנחת חוטא של כהנים, דלדעת חכמים כולה בת הקרבה היא, שכך דינה לעלות כליל כמו מנחת נדבתו של כהן.

אבל בהא, במנחת הנשואה לכהן, שהשיריים אינם בני הקטרה, משום חלק האשה, ולהקטירן על המזבח משום חלק האיש

אלא כך אמר הכתוב: מנחת חוטא של כהן הרי היא כמנחת חוטא של ישראל, מה של ישראל נקמצת, אף של כהן הרי היא נקמצת.

שמה תאמר: כשם שמנחת חוטא של ישראל נקמצת ושייריה נאכלין, אף מנחת חוטא של כהן נקמצת ושייריה נאכלין?

לפיכך תלמוד לומר: "לכהן כמנחה": לכהן [לעבודת כהן – לקמיצה] הרי היא כמנחה של ישראל, ולא לאישים כמנחה! הא כיצד? – הקומץ קרב בעצמו, והשיריים קרבין בעצמן.

ולא סובר רבי שמעון כי "כל שממנו לאישים, הרי הוא בבל תקטירו".

רבי אלעזר ברבי שמעון אומר: נאמר במנחת כהן "וכל מנחת כהן כליל תהיה, לא תאכל".

ואולם רש"י במשנה בד"ה וכל הנשואות לכהנים מנחותיהן נשרפות, פירש שהן נשרפות בבית הדרשן, הרי בהדיא שהן נשרפות שם; ואפשר שדברי רש"י במשנתנו, הן כדברי רש"י בכתב יד במנחות עד א, שפירש שהשיריים נשרפות בבית הדרשן שבעזרה, [ומלשון המשנה: "מנחותיהן נשרפות" אין להוכיח שאכן נשרפים הם, שהרי יש לפרש את המשנה כדברי רבי אליעזר ד"מסיק להו לשום עצים", וזה נקרא: מנחותיהן נשרפות, וכמו שמצינו בברייתא].

וראה בתוספות במנחות עד א שהביאו בשם רבינו תם, שמפרש אף הוא שהן מתפורין על הדרשן שאצל המזבח, ונראה מדברי התוספות שהבינו בדבריו, שהוא מתפורר שם כדי להישרף על ידי הדרשן שנוזק לשם, [וראה שם שתמהו על זה, כי הן לא יישרפו שם]; ואם כן יתכן שזו

יהא הדין במנחת נשים הנשואות לכהנים, שהקומץ קרב לעצמו, והשיריים קרבין בעצמן.

25. בגמרא מנחות עד א מבואר שהם מתפורין "על בית הדרשן דלמטה", ופירש רש"י שם [שלא מכת"י]: "במקום שמשליך מוראה ונוצה ותרומת הדרשן, אצל הכבש, ושם היו נבלעים, ושם היה מתפורר"; וכן ברש"י יבמות ק א ד"ה רבי כתב: "מקום שנתנין שם תרומת הדרשן והנוצה, היינו אצל המזבח", ובפשוטו משמע שאין נשרפין כלל; וראה שם בתוספות כיבמות שחלקו על רש"י, וסוברים שהם נשרפין על בית הדרשן שבעזרה [וכמו במשנה לעיל כ א "מנחתה מתפוררת על בית הדרשן"], וקראוהו שם "פסולו בבעלים", ולפיכך תעובר צורתו ויצא לבית השריפה [כמבואר בפסחים פב].